

о. д-р Мирон БЕНДИК, Ректор Дрогобицької Духовної Семінарії

Христова Церква отримала від Христа – її засновника – місію спасіння всіх народів, просвічуючи їх Христовим вченням і охрещуючи (див.: Мт. 28:19). Здійснення місії спасіння є сенсом буття й існування Церкви, котра місіює у нашому народі ось вже понад 1000 років. Християнство стало однією з підвалин духовности народу, національної й культурної ідентичности. Це не означає, що місію Церкви можна вважати успішно завершеною. Щоденне життя ставить людину і весь народ перед новими викликами, на які потрібно дати християнську відповідь. Деякі з цих викликів – наші, українські, а інші – глобальні. Українська Греко-Католицька Церква – конкретне втілення Христової Церкви – покликана здійснювати місійне служіння згідно із заповідями Спасителя і переконливістю цього служіння належно відповісти на виклики сучасности.

Наша місія має два виразні виміри: євангелізаційний та єкуменічний. Євангелізаційний полягає в донесенні слова євангельської проповіді як до дітей нашого народу, так і дітей інших народів, до яких проповідь Церкви зможе дійти. А єкуменічний – у віднайденні сопричастя з Церквами київської традиції, що водночас означатиме відновлення сопричастя між християнським Сходом і Заходом. Це захоплююча й дуже відповідальна місія, яка має стати помісним внеском нашої Церкви у духовну скарбницю всієї Христової Церкви.

Місія євангелізації народу має свої особливості. Перша з них – довгий період його примусової атеїзації та радянізації, який тривав в Україні, залежно від регіону, від 40 до 70 років ХХ століття. Пострадянська ментальність – тяжкий спадок цього періоду, наслідки якого Україна з величезними зусиллями долає майже два десятиліття. Дуже непросто євангелізувати пострадянську свідомість, схильну за інерцією сприймати Євангеліє ідеологічно, тобто як набір ідей, які неможливо застосувати в реальному житті.

Інша особливість євангелізації – це поступове стирання конфесійних меж між різними регіонами України. Західна Україна не є всеціло греко-католицькою, як і Центральна, Східна та Південна Україна не є загалом православними. Одна конфесійна дійсність в селах, інша – в містах. Українські греко-католики – історичні вихідці з Галичини – чи то внаслідок репресій і заслань сталінської доби, чи акції переселення в південні області для освоєння земель степової зони, чи то в пошуках праці, а то й унаслідок скерування до праці після закінчення вузів – практично проживають на всій території України. В роки панування комунізму одна частина греко-католиків втратила почуття конфесійної ідентичности, проте інша і зберегла, і передала цю ідентичність нащадкам, котрі народилися поза межами Галичини. Після падіння комунізму греко-католики створили в Україні, поза межами Галичини, кількості парохій. Вони мають право вести духовне життя згідно з власною традицією, а Церква має обов'язок належно забезпечити їхнє право.

Українські греко-католики не проживають лише в Українській державі. Сотні тисяч синів і дочок Церкви проживають у Східній діаспорі, зокрема, в азіатській частині Росії та в Казахстані. Це – колишні репресовані, їхні діти, онуки й правнуки. Мільйони наших братів і сестер проживають у Західній діаспорі (Польщі, Чехії, Італії, Греції, Португалії, Іспанії, Ірландії). Це наші заробітчани, що емігрували з України в останні кільканадцять років. Крім них, є ще українці-греко-католики попередніх хвиль еміграції, котрі проживають у

США, Канаді, Аргентині, Бразилії та Австралії. Місія нашої Церкви – дійти до кожної своєї дитини, де б вона не проживала, зміцнити духовно й культурно, згуртувати в церковні спільноти.

Приходячи до своїх дітей у різні куточки світу, Церква зустрічається з дітьми інших культур і релігій. Багато з-поміж них перебувають у духовних пошуках, деякі пізнають нашу традицію і стають членами нашої Церкви. Це – зовсім нова грань місії Церкви: від евангелізації українського народу переходити до евангелізації інших народів, шукати шляхів і способів проведення міжкультурного діалогу для органічного збагачення місцевих культур елементами української християнської культури й одночасного збагачення тисячолітньої київської традиції новими живильними імпульсами, всім, що «добре і славне» (Фил. 4:9) в інших культурних традиціях.

Екуменічна місія нашої Церкви – наближати день примирення «Русі з Руссю» – нерозривно пов'язана з евангелізаційною. Працюючи для спасіння українського народу, ми постійно зустрічаємося з православними українцями – нашими братами по вірі і по крові. Спосіб екуменічного місіювання чудово окреслив патріарх Йосиф Сліпий у своєму «Заповіті»: «всіх народила одна Церква-Мати, Київська митрополія... Поможіть їм віднайти цю Матір». Ці слова патріарха рівною мірою скеровані як до греко-католиків, так і до православних. Нам потрібно відновити духовний зв'язок із Київською Церквою Святоволодимирового хрещення, дітьми якої ми є. Коли і греко-католики, і православні відчують себе Київською Церквою, тоді ми станемо єдиною, святою, соборною і апостольською Церквою.

Здійснення заповіту патріарха означає, що ми, греко-католики, покликані представляти братам православним автентичну київську традицію. Її богословські, літургійні, духовні складові ми покликані пізнати, щоб у щоденному житті Церкви втілювати материнські риси Київської Церкви. Для цього потрібно подолати спокусу будувати «маленьку Галичину» в Донбасі, Криму, Таврії чи на Поділлі, наївно сподіваючись, що галицькі звичаї і є звичаями Київської Церкви. Коли ми прийдемо до наших братів за Збручем не як галичани, а як смиренні свідки їхньої ж традиції, століттями гнобленої, дискримінованої, русифікованої, їм легше буде знову відчути життєтворчі джерела київського християнства, які століттями наснажували їхнє і наше духовне та національне буття. Тоді вони, як і ми, віднайдуть нашу єдину Церкву-Матір, а ми зрозуміємо до кінця слова Спасителя: «Син Чоловічий прийшов, не щоб Йому служили, але щоб послужити і життя своє віддати як викуп за багатьох». Якщо ми, працюючи на місіях, будемо приймати місцевих православних українців, як рідних братів і сестер, то й ми подібно будемо прийняті. У цьому запорука успішної евангелізації всього українського народу. Підкреслюю: наша екуменічна місія не полягає в тому, щоб православні стали греко-католиками чи греко-католики стали православними, вона – не конфесійна, а церковна. Тобто і греко-католики, і православні, не змінюючи своєї конфесійности, покликані стати однією Київською Церквою у сповідванні одного Символу віри і взаємовизнанні благодатности Святих Таїнств.

Для виконання нашої евангелізаційної та екуменічної місії нам потрібно дуже багато молитись і дуже багато вчитись. Наша свідомість Церкви має розширитися від галицького «загумінку» до всеукраїнської і глобальної. Водночас на кожному рівні – галицькому, українському, глобальному – нас має єднати живе відчуття помісности Київської Церкви, приналежність до якої надихає й зобов'язує до місії. Нині ніхто, крім нас самих, не сумнівається в нашому праві вести таку масштабну дію. Тобто, окрім

молитви та навчання, ми покликані позбутись страху мати власну візію Церкви, а також припинити «триматися за спідницю» Галичини, від якої іноді так важко відірватися і географічно, і ментально.

На завершення – одне порівняння. Семінарія – це неначе рідна домівка, в якій духовно народжуються і зростають майбутні Христові апостоли. Однак приходить час залишити семінарію, щоб «розправити зміцнілі крила» до високого лету. З Божого Провидіння подібним історичним притулком нашої Церкви, особливо під час лихоліть, була Галичина. Але настав час дітям Церкви розправити крила, щоб за попутного вітру «благодать Святого Духа» сягнула країв землі. Давно настав час...

М. Бендик. Сучасне місійне служіння УГКЦ // Слово № 3-4 (37) (2008-2009) с. 3